

**Barbora JUNGMANNOVÁ, Nálezy mincí v období ražby brakteátové mince
(Čechy 1226-1310). Praha, FHS UK 2010, 73 stran**

posudek vedoucího bakalářské práce

Předložená bakalářská práce Barbory Jungmannové představuje svou promyšlenou strukturou důležitý příspěvek ke studiu měnových poměrů Čech ve 13. století. Práce má charakter materiálové studie: její hlavní přínos spočívá v soupisu nálezů, zkoumání nálezových okolností a rozčlenění podle doby a místa ukrytí a podle skladby jednotlivých nálezů. Zpracování tak velkého množství dat k nálezům samotným i k jednotlivým lokalitám je časově velmi náročnou záležitostí. Práce je zároveň prvním pokusem v české historiografii začlenit nálezy do širšího historického kontextu. Ocenění zaslouží rovněž využití bohatých mapových podkladů zveřejněných v přílohách a celkově svědomitý přístup autorky k zadanému tématu. K práci však mám i několik kritických připomínek.

První obecnější připomínka směřuje k některým objektivisticky a deduktivně vyznívajícím formulacím typu „Kolonizace nahradila naturální směnu peněžní“ (s. 5), jež vycházejí z obecných předpokladů, které však v práci nikde doloženy nejsou (s. 44: „Sociálními nositeli nálezů byli kolonisté ze Saska a Bavorska.“). Za poněkud zkratkovité považuji přímé spojování zmínky o emfyteutickém právu s ražbou brakteátů (s. 21), podobně jako úsudek o hustotě zalidnění, vyvozovaný z přítomnosti zahraničních kolonistů v zemi a z navýšení počtu mincovních nálezů (s. 45). Jakkoli je sympatické, že se Jungmannová pokouší o hledání širších souvislostí, realita byla bezpochyby mnohem složitější, a proto by historik měl být při formulování obecných tezí mnohem opatrnější.

Autorka si v úvodu klade řadu otázek, na některé z nich typu Nakolik nálezy mincí odrážejí reálný stav oběživa, Kdo patřil k sociálním nositelům nálezů či Jak nálezy souvisejí s hospodářskými poměry? však zkoumané prameny nemohou dát uspokojující odpověď, což se však v závěru již nikde neuvádí. Také řada zmiňovaných metod došla v práci jen malého uplatnění.

Do práce se vloudilo i několik nepřesností faktografické povahy. Pro objasnění měnových poměrů v závěru 13. století bylo vhodné zmínit nedávno publikovaný nález z Černožic, jenž jako první obsahoval jak brakteátovou, tak grošovou složku, byť byl ukryt na počátku 14. století, tedy mimo časový rámec zvolený autorkou. Avšak vzhledem k tomu, že nálezy časově předcházející roku 1226, tedy době, kdy byly v Čechách pravděpodobně raženy první brakteáty, v práci zaznamenány jsou, měla autorka podobně postupovat i směrem za rok 1300. Smíšený nález z Černožic totiž dokládá, že brakteát nebyl všude okamžitě nahrazen v oběživu

pražským grošem, jak se dosud předpokládalo. Nález navíc obsahuje brakteátové svitky, které spolu se slitky stříbra představují platební formy, typické pro druhou polovinu 13. století, autorka je však v kvantitativním výčtu na s. 43 neuvádí. Výskytem těchto platebních prostředků se podrobně zabýval Josef Petrtyl ve studii z roku 1976, kterou autorka necituje. Určité nejasnosti kolem časového vymezení počátku ražby denárů fenikového typu, vybíjených v plzeňské mincovně podle řezenského vzoru (na s. 28 a také na dalších místech autorka uvádí jak rok 1217, tak 20. léta 13. století), jsou pochopitelné, neboť tato otázka dosud nebyla numismatiky dostatečně objasněna. Nerozumím však, proč autorka na s. 30 píše o přesunu ražby do Prahy v padesátých letech 13. století, neboť v době povstání syna proti otci razil mince (pravděpodobně šlo o dvoustranné denáry fenikového typu, které známe ze dvou nálezů v Celetné ulici a z Palestiny) v Praze místo Václava I. Přemysl Otakar, tehdy markrabě moravský, takže pražská mincovna svou činnost v průběhu 13. století nepřerušila (viz moje studie o pokladu z Fuchsenhofu). Postrádám v práci rovněž odkaz na nový článek Petra Schneidra o vlašimském nálezu, který jej spojuje nikoli s Vitorazskou cestou, jak autorka chybně na s. 39 uvádí, nýbrž s Humpoleckou stezkou na Vysočinu.

Přes všechny uvedené výtky považuji bakalářskou práci Barbory Jungmannové za solidní zpracování náročného tématu, o něž se může budoucí bádání v zásadě opřít, a jako takovou ji doporučuji hodnotit v pásmu *výborně – velmi dobře (slabší jednička – lepší dvojka)*.

V Praze 11. října 2010

PhDr. Roman Zaoral